

การศึกษาปัญหาสุขนั้ขจรจัดในบริบทชุมชนเมืองสู่แนวทางการแก้ปัญหา ด้วยสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก

ยศพร จันทองจัน* และศรวุฒิ ปิ่นทอง

สาขาวิชาศิลปะการออกแบบเชิงวัฒนธรรม คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*Corresponding author: yodsagap@gmail.com

บทคัดย่อ

สุขนั้ขจรจัด เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกลงในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ในแต่ละปี ประเทศไทยได้สูญเสียงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการจัดการกับผลกระทบที่เกิดจากสุขนั้ขจรจัด ทั้งเรื่องวัคซีนพิษสุนัขบ้า สาธารณสุข และการก่อตั้งศูนย์พักพิงสุขนั้ขจรจัดขึ้นมาเพื่อรองรับ แต่ก็ไม่เพียงพอกับจำนวนสุขนั้ขจรจัดที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะสวัสดิภาพสุขนั้ขจรจัดที่สร้างภาพลักษณ์ไม่ดีต่อชุมชนเมือง ปัจจุบันจึงมีการหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชนและกลุ่มจิตอาสา มุ่งเน้นจัดการเรื่องการตัดวงจรการเกิดของสุขนั้ขจรจัด ด้วยการทำให้หมาและปล่อยคืนสู่ชุมชนเดิม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีแนวทางในการจัดการกับปัญหาสวัสดิภาพสุขนั้ขจรจัดที่อยู่ในชุมชนเมือง ทำให้ปัญหาดังกล่าวยังคงสร้างความเดือดร้อนรำคาญ และส่งผลกระทบต่อชุมชนเมืองในหลายๆ ด้าน บทความนี้จึงนำเสนอแนวทางจัดการปัญหาสุขนั้ขจรจัดในพื้นที่ชุมชนเมืองด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก ให้เป็นที่พักพิงชั่วคราวต้นแบบสำหรับสุขนั้ขจรจัด การติดตั้งสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก “พัก พิง” ในพื้นที่ศึกษาสามารถเป็นที่หลบแดด หลบฝน ที่กินอาหาร ให้กับสุขนั้ขจรจัดในบริเวณนั้น เป็นจุดหมายตาในพื้นที่ เพื่อรองรับการเข้ามาทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขนั้ขจรจัด อีกทั้งยังสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับชุมชนเมือง อันเป็นการยกระดับสวัสดิภาพที่ดีให้กับทั้งสุนัขและคนให้อยู่ร่วมกันในชุมชนเดียวกันอย่างมีความสุข และยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้คนตระหนักถึงปัญหาสุขนั้ขจรจัด สร้างทัศนคติที่ดี ลดความขัดแย้ง เพื่อสร้างสังคมที่เป็นสุข

คำสำคัญ : 1. ปัญหาสุขนั้ขจรจัด 2. สถาปัตยกรรมขนาดเล็ก 3. สวัสดิภาพสุนัข

**A study of stray dog problems in urban contexts
for alternative solutions with a small-scale architecture**

Yodsaporn Juntongjeen* and Sarawuth Pintong

Cultural-based Design Arts Department, Faculty of Decorative Arts,

Silpakorn University, Bangkok 10200, Thailand

**Corresponding author: yodsagap@gmail.com*

Abstract

Stray dog problems have been deeply rooted in Thailand for a long time. Each year, the country spends large sums of money on problems caused by stray dogs including rabies vaccination, health management, and shelter construction for stray dogs. However, they are not enough to handle the increasing numbers of stray dogs yearly which makes an impact on the society. The poor welfare of stray dogs also creates a negative image for the community. At present, there is a discussion between the government parties, private sectors, and groups of volunteers to find solutions to reduce the reproduction of stray dogs by sterilization before returning them back to their community. However, there is still a lack of proper management of stray dogs' welfare in urban areas causing annoyance and unfavorable effects in many aspects. The 'Stand for Strays' project aims to manage stray dog problems in the community by installing small-scale architectural doghouses in the designated areas as temporary 'resting' and 'relaxing' shelters for stray dogs. The shelters can support the work of the agencies taking care of stray dogs and create orderliness for the urban community. They also help elevate living conditions of dogs in order to live in harmony with people in the community. Besides, this project will raise people's awareness of the problems of stray dogs, create positive attitudes, and reduce conflicts for a better quality of life in the society.

Keywords: 1. Stray dog problems 2. Small-scale architecture 3. Stray dog's welfare

บทนำ

“สุขภาพจิต” เป็นปัญหาใหญ่ที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมานาน โดยยากที่ระบุได้ว่าเริ่มเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมตั้งแต่เมื่อไหร่ สุขภาพจิตเหล่านี้แท้จริงแล้วอาจเคยเป็นสุขที่มีเจ้าของมาก่อน แต่อาจพลัดหลง ถูกทิ้ง หรือถูกเลี้ยงแบบปล่อยปละละเลย บางตัวเกิดมาจากข้างถนนโดยการผสมพันธุ์กับสุนัขบ้าน แต่ไม่มีใครยอมรับเป็นเจ้าของ จึงใช้ชีวิตข้างถนนต่อไปโดยปริยาย บ้างอาจถูกนำมาปล่อยทิ้งตามที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น วัด ชุมชน ที่รกร้าง เพราะมีนิสัยดุร้าย ทำร้ายเจ้าของ เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุจนไม่สามารถสู้ค่ารักษาได้ ซึ่งแน่นอนว่าสาเหตุหลักของการเกิด “สุขภาพจิต” นั้น “คน” ย่อมเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญ และปัญหาสุขภาพจิตเหล่านี้ก็ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม โดยในแต่ละปีภาครัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากกว่าหนึ่งพันล้านบาทในการแก้ปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งกว่าครึ่งเป็นงบประมาณค่าวัคซีนทั้งสำหรับคนและสัตว์ (Komchadluek Online, 2019) เนื่องจากสุขภาพจิตเป็นพาหะสำคัญของโรคพิษสุนัขบ้าที่คร่าชีวิตคนในประเทศไทยเป็นประจำทุกปี โดยจากข้อมูลกรมปศุสัตว์ระหว่างปี 2562 ของผู้เสียชีวิตนั้น เกิดจากสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ (Department of Disease Control, 2019) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของเมือง ทั้งในด้านสายตา กลิ่น และเสียง และลุกลามถึงด้านเศรษฐกิจ และกระทบสังคมในมุมมองของภัยแฝงที่มาในรูปแบบของการก่อกวน

แม้ว่าหลายหน่วยงานในประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้พยายามร่วมแก้ปัญหาสุขภาพจิตในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดพื้นที่ ข้อนเสนอเรื่องเก็บภาษีคนเลี้ยง การเริ่มต้นใหม่จากศูนย์ หรือการเช็คซีโร่ กรณีพบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า (Spring News, 2019) กระทั่งนโยบายการฉีดวัคซีนและการทำหมันที่สอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาของ WHO แต่ท้ายที่สุดแล้วนั้นก็ยังคงต้องถูกนำกลับมาส่งในอาณาเขตเดิมหรือในละแวกชุมชนและพบเจอกับผู้คน สร้างปัญหาในด้านอื่นซ้ำอยู่เช่นเดิม อีกทั้งการแก้ไขที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบมากพอระหว่างหน่วยงาน ยังทำให้เกิดความซ้ำซ้อน สูญงบประมาณโดยใช้เหตุ ส่งผลให้ปัญหาสุขภาพจิตจึงไม่ได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุดและยังคงเกิดวงจรสุขภาพจิตที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุคือ การสร้างการตระหนักรู้และการรณรงค์เรื่องการทอดทิ้งสัตว์แก่คนในชุมชน

ควบคู่กับการไม่สานต่อวางจรรยาบรรณพันธุ์ของสุนัขจรจัดที่มีอยู่ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลา และเป็นการดำเนินงานเพื่อผลลัพธ์เชิงนโยบายที่ไม่สามารถคาดเดาผลลัพธ์ได้อย่างแน่ชัด จึงควรตระหนักถึงการแก้ปัญหาในเชิงรูปธรรมควบคู่กันทั้งในมุมมองของคนในสังคมและชุมชนที่มีส่วนร่วม

บทความ “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตในบริบทชุมชนเมืองสู่แนวทางการแก้ปัญหาด้วยสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก” นี้เป็นบทความที่รวบรวมข้อเท็จจริงของปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ด้วยกระบวนการศึกษาภาคสนามในแหล่งชุมชนและศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยใช้การสังเกต (observation) การสัมภาษณ์ (interview) และมีส่วนร่วม (participatory) กับการทำงานของหน่วยงาน องค์กร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตในสังคมไทยผ่านต้นแบบนวัตกรรม “พัก พิง” เพื่อเข้าถึงและจัดการสวัสดิภาพสุขภาพจิตในรูปแบบการเป็นที่พักพิงหลบแดดฝนชั่วคราวและจัดสรรพื้นที่ให้อาหารสุนัขจรจัดในชุมชน โดยใช้หลักการออกแบบสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก และ 3Rs (reduce reuse and recycle) ในการเลือกวัสดุที่ตอบโจทย์ลดการสร้างมลพิษ นอกจากนี้ยังช่วยจัดระเบียบชุมชน สร้างภูมิทัศน์ที่ดี และเป็นการสื่อสารปัญหาสุขภาพจิตให้คนในชุมชนปรับทัศนคติ กระตุ้นจิตสำนึก และสร้างปฏิสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสุขภาพจิตร่วมกัน เพื่อผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2020)

ปัญหาสุขภาพจิตในบริบทชุมชนเมือง

เนื่องด้วยสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น จากการสำรวจทั่วประเทศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 2562 ประเทศไทยมีจำนวนสุนัขจรจัด 2.493 ล้านตัว ซึ่งสุนัขจรจัดแบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกคือ สุนัขที่ไม่มีเจ้าของ ใช้ชีวิตหากินอิสระตามที่สาธารณะ ไม่มีคนดูแลหรือให้อาหาร กลุ่มที่ 2 คือ สุนัขที่ไม่มีเจ้าของ ใช้ชีวิตหากินอิสระตามที่สาธารณะ มีคนให้อาหารบางส่วนใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับคนทั่วไป ไม่สามารถจับฉีดวัคซีนหรือผ่าตัดทำหมันได้ กลุ่มที่ 3 คือ สุนัขกึ่งจรจัดที่อยู่ตามชุมชน มีคนให้อาหารและดูแลบ้าง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนส่วนใหญ่คนดูแลสามารถจับเพื่อฉีดวัคซีนและผ่าตัดทำหมันได้

ส่วนสุนัขชุมชน คือ สุนัขกึ่งจรจัดที่คนในชุมชนนั้น ๆ ให้การยอมรับ มีอาสาสมัครในชุมชนช่วยกันดูแลเรื่องความเป็นอยู่ อาหาร สุขภาพ และสวัสดิภาพสุนัข (Kanchanaphusit, 2020)

จากการรวบรวมข้อมูลปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชนเมือง พบว่าเป็นวงจรความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างสุนัขจรจัด คน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาหลัก คือ จำนวนสุนัขจรจัดที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากการแก้ปัญหาปลายเหตุอย่างการตัดวงจรด้วยการผ่าตัดทำหมันไม่ทันการณ์แล้ว ยังเป็นเพราะคนเลี้ยงสุนัขปล่อยปละละเลยละทิ้งภาระหน้าที่ นำสุนัขมาทิ้งในที่สาธารณะ และยังคง

มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยตัวอย่างปัญหาสุนัขจรจัดมีดังเช่นภาพที่ 1 ดังนั้น การแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมกับการปลูกฝังจิตสำนึก เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างการตระหนักรู้ เพื่อความเข้าใจในปัญหาพร้อมกันของคนในสังคม รวมถึงการสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรมในทางกฎหมาย สนับสนุนการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงอย่างเข้มงวด สร้างกฎเกณฑ์ปลูกฝังให้ผู้เลี้ยงสัตว์มีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อควบคุมและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงหรือการทารุณกรรมสัตว์ รวมถึงการควบคุมฟาร์มเพาะเลี้ยงและร้านขายสุนัขเช่นเดียวกัน ซึ่งรายละเอียดทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปวิเคราะห์ความสัมพันธ์และปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสุนัขจรจัด คน ชุมชน และหน่วยงาน

	สุนัขจรจัด	คน	ชุมชน/สถานที่	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สุนัขจรจัด	ปัญหาด้านพฤติกรรมสุนัขจรจัด สุนัขจรจัดฝูงหนึ่ง ๆ มีการจัดลำดับทางสังคมและมักสร้างอาณาเขตของตนเมื่อจำนวนสุนัขจรจัดเพิ่มมากขึ้น และเกิดการล่วงล้ำอาณาเขตของกันและกัน จึงมักเกิดการทะเลาะ แย่งชิงอาหาร	สุนัขจรจัดอาศัยตามที่สาธารณะ มีคนให้อาหารบ้าง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับคนทั่วไป บางส่วนอาจถูกผู้คนที่ร้ายจนมีนิสัยก้าวร้าว บ้างหวาดกลัวหรือบาดเจ็บสาหัส ไม่สามารถจับฉีดวัคซีน ผ่าตัดทำหมันได้	ปัญหาด้านมลภาวะ และอุบัติเหตุ มลภาวะทางเสียงจากการเห่าหอน ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการสร้างสิ่งปฏิกูล การคุ้ยขยะ รวมถึงความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ เช่น สุนัขวิ่งตัดหน้ารถหรือการนอนไม่เป็นที่ ที่อาจเป็นอันตรายทั้งกับคนสัญจรและสุนัขจรจัดเอง	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และมูลนิธิที่เกี่ยวข้องจับเข้าศูนย์พักพิงฯ กรณีที่มีการร้องเรียนจากคนในชุมชน
		สุนัขกึ่งจรจัดตามชุมชน มีคนให้อาหารดูแลบ้าง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคน ส่วนใหญ่คนดูแลสามารถจับและพานีฉัดวัคซีน ผ่าตัดทำหมันได้	ปัญหาด้านสุขอนามัย สุนัขจรจัดถูกมองว่าเป็นพาหะทำให้เกิดโรคระบาด โดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้า	หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และมูลนิธิที่เกี่ยวข้องอาจให้ความช่วยเหลือ จัดการฉีดวัคซีนและผ่าตัดทำหมันแล้วปล่อยกลับคืนสู่ชุมชนตามแนวทาง CNVR ¹ หรือการจัดการกับประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมและได้ผลดี (World Animal Protection Thailand, 2020)
		สุนัขชุมชน หรือสุนัขกึ่งจรจัดที่คนในชุมชนให้การยอมรับ และมีอาสาสมัครในชุมชนช่วยกันดูแลเรื่องความเป็นอยู่ อาหาร และสุขภาพ สวัสดิภาพ	ปัญหาด้านทัศนียภาพในแหล่งชุมชน คุณภาพชีวิตที่ไม่ได้รับการดูแลของสุนัขจรจัด	

¹ CNVR ได้แก่ Catch (C) คือ การจับสุนัขและแมว Neuter (N) คือ การทำหมัน Vaccinate (V) คือ การฉีดวัคซีน และ Release (R) คือ การปล่อยกลับสู่อาณาเขตเดิม

ตารางที่ 1 สรุปวิเคราะห์ความสัมพันธ์และปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสุนัขจรจัด คน ชุมชน และหน่วยงาน (ต่อ)

	สุนัขจรจัด	คน	ชุมชน/สถานที่	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
คน	กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาสุนัขจรจัด บางกรณีอาจถึงขั้นทำร้ายสุนัขจรจัดด้วยอคติ	ปัญหาการเลี้ยงสุนัขอย่างปล่อยปละละเลย และการนำสุนัขมาปล่อย/ทิ้งในพื้นที่ชุมชน ที่อาจเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจ ผู้ค้าดูแลและค้ารักษาไม่ไหวเมื่อสุนัขเจ็บป่วย ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม นั่นคือการขาดความรับผิดชอบที่มีต่อสัตว์ในความดูแลและสังคม	ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม นั่นคือการขาดความรับผิดชอบที่มีต่อสัตว์ในความดูแลและสังคม	ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสุนัขจรจัด มักเลือกติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังให้หน่วยงานดำเนินการจับสุนัขจรจัดเข้าสู่ศูนย์พักพิงฯ เพื่อตัดปัญหา	
	กลุ่มประชาชนที่ให้ความสำคัญกับปัญหา แต่ไม่ได้ลงมือในเชิงปฏิบัติ มักให้การสนับสนุนเป็นเงินทุน				ปัญหาการเกิดข้อพิพาทระหว่างกลุ่มจิตอาสาที่ให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดกับกลุ่มคนที่ไม่ชื่นชอบและได้รับผลกระทบในแง่ลบจากจิตอาสาและสุนัขจรจัดในความดูแล อาทิ มลภาวะทางเสียง ทางกลิ่น และด้านสุขอนามัย
	กลุ่มประชาชนที่ให้ความสำคัญและลงมือปฏิบัติช่วยเหลือ : จิตอาสา				
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปัญหาคุณภาพชีวิตของสุนัขจรจัดที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงาน หรือที่เรียกว่า ศูนย์พักพิงฯ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนทั้งรูปแบบของเงินบริจาคและสิ่งของที่จำเป็นจากผู้มีจิตเมตตา และกลุ่มจิตอาสา	ปัญหาการมีอยู่ของศูนย์พักพิงฯ ในแหล่งชุมชนที่กระทบต่อสุขอนามัยในแหล่งชุมชน	ปัญหาการทำงานที่ไม่มีกระบวนการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งในด้านข้อมูลและการปฏิบัติ นำมาซึ่งการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกันไม่เป็นระบบระเบียบ	

ภาพที่ 1 (ซ้าย) ชาวคนร้องเรียนแพจแฮมมโพธิ์ดำ เรื่อง “คนใจบุญที่ให้อาหารสุนัขจรจัด จนชาวบ้านเดือดร้อนเป็นปีจากเสียงเห่าหอน” (Kapook Team, 2017)
 (ขวา) ชาวการกเถียงของผู้คน หลังอุทยานน้ำตกนางรองติดป้ายประกาศ “ห้ามให้อาหารสุนัข” (Sanook Team, 2019)

ปัญหาสวัสดิภาพสุนัขจรจัด กับการแก้ปัญหาด้วยการออกแบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์และปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปรวงจรความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างสุนัขจรจัด คน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาสวัสดิภาพสุนัขจรจัดในแหล่งชุมชน ยังคงเป็นปัญหาที่อยู่ นอกเหนือนโยบายการดูแลของโครงการสุนัขชุมชน หรือ แนวทางการดำเนินงานของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสุนัขจรจัดในสวนนี้มีความเป็นอยู่ผกผันไปตาม สภาพแวดล้อมที่อาศัย อาจเป็นแหล่งชุมชน ตรอกซอย ตึก อาคาร ที่รกร้าง สถานที่ก่อสร้าง หรือแม้กระทั่งริมถนน ไม่มี

ที่อยู่กำบังแดดฝนอย่างเป็นทางการจะลักษณะ หาอาหารจากการ ค่อยชยะในแหล่งชุมชน ในบางกรณีอาจได้รับอาหารจาก คนในชุมชนผู้มีจิตเมตตา แต่การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยและทัศนียภาพในแหล่งชุมชน เช่น เศษอาหาร เคลื่อนกลาด การเพิ่มปริมาณของสุนัขจรจัดในพื้นที่ เป็นต้น จนอาจก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างคนในชุมชนอันเป็นพื้นที่ ส่วนรวมที่ควรมีกติการ่วมกัน มีตัวอย่างดังแสดงในภาพที่ 2 ดังนั้นบทความจึงมีประเด็นปัญหานี้เป็นตัวแปรอิสระ ควบคู่กับการวิเคราะห์ข้อพิจารณาประกอบเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็น แนวทาง และกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่าน นวัตกรรมและการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม

ภาพที่ 2 ความเป็นอยู่ของสุนัขจรจัดในชุมชน (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

นอกจากการศึกษาในภาพรวมแล้ว ในบทความนี้ยัง มีการกำหนดพื้นที่ศึกษา โดยมีเกณฑ์การเลือกพื้นที่ที่มี องค์ประกอบสำคัญ คือ มีสุนัขจรจัดอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน มีกลุ่มจิตอาสาที่คอยดูแลสุนัขจรจัดเหล่านั้น และเป็นพื้นที่ ที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเจ้าของพื้นที่ พบว่าชุมชน ที่มีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เชิงลึก คือ ชุมชนวัดนางนอง แขวงบ้านค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร และชุมชนเมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

โดยพื้นที่ชุมชนวัดนางนอง แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร มีสุนัขจรจัดอาศัยอยู่ในชุมชนกว่า 20 ตัว สภาพความเป็นอยู่ของสุนัขจรจัดประกอบไปด้วยกลุ่มกึ่ง จรจัดและสุนัขชุมชนที่ผู้คนในชุมชนให้การดูแล รวมถึงภายใน

วัดซึ่งเป็นเขตอภัยทาน ก็มักจะมีผู้คนหรือจิตอาสา นำ เศษอาหารมาให้ได้อย่างสม่ำเสมอ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือการสร้าง ความสกปรกและไม่ถูกสุขลักษณะ เพราะไม่มีการจัดสรร พื้นที่ให้อาหารอย่างเป็นทางการจะลักษณะ ในขณะที่ชุมชน เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่ประสบปัญหาจากสุนัขจรจัดนับร้อยตัวกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างจิตอาสาและคนในชุมชน การแก้ปัญหาเบื้องต้นของชุมชนเมืองทองธานี คือการจัดตั้ง โครงการสุนัขชุมชนขึ้น เพื่อดูแลกลุ่มสุนัขจรจัด แต่ยังคง ไม่ครอบคลุมถึงเรื่องสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของสุนัขจรจัด ในพื้นที่ จนกระทบต่อภาพลักษณ์และไม่สามารถปรับเปลี่ยน ทัศนคติด้านลบของคนในชุมชนได้ โดยมีผลการวิจัยภาคสนาม ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การวิจัยภาคสนามในพื้นที่ศึกษาชุมชนวัดนางนอง (ซ้าย) และชุมชนเมืองทองธานี (ขวา) (ที่มา : Yodsapom Juntongjeen)

ดังนั้น นอกจากปัญหาคุณภาพชีวิตและสวัสดิภาพสุนัขจรจัดแล้ว ประโยชน์ทางอ้อมในการออกแบบนี้ จะมีส่วนช่วยปรับปรุงแก้ไขวิธีการให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดของกลุ่มจิตอาสาให้เกิดสุขลักษณะที่ดี ลดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนที่มีความเห็นต่อสุนัขจรจัดที่แตกต่างกัน เพื่อสังคมที่เป็นสุข

จากข้อวิเคราะห์ปัญหาที่กล่าวมา จึงเป็นที่มาของการออกแบบนวัตกรรมที่พิทักษ์ชั่วคราว (shelter) : “พิทักษ์” ในรูปแบบสถาปัตยกรรมขนาดเล็กที่สอดคล้องกับพื้นที่ในชุมชนเมือง ที่นอกจากจะมีลักษณะการใช้งานเพื่อป้องกัน

แดด ฝน ให้กับสุนัขจรจัดในบริเวณนั้นแล้ว ยังมีนัยในการสร้างความร่วมมือ กระตุ้นจิตสำนึกให้กับคนในพื้นที่ และมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ของการเป็นอาณาเขตสุนัขจรจัดที่ได้รับการดูแล ผ่านการฉีดวัคซีน ผ่าตัดทำหมัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ แนวคิดที่ประกอบใช้ในการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) แนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมขนาดเล็ก และแนวคิดความยั่งยืน และ 2) แนวคิดการสื่อสารรณรงค์ ดังแสดงในภาพที่ 4

Variables	สุนัขจรจัด	ผู้เกี่ยวข้อง			การออกแบบสถาปัตยกรรม	การสื่อสารรณรงค์
		คน	ชุมชน	หน่วยงาน		
Theory & Analysis	วิเคราะห์ความสัมพันธ์และปัญหาที่เกิดขึ้น				Green Architecture + Sustainable Design	
	เลือกประเด็นปัญหา					
Process	สวัสดิภาพสุนัขจรจัดในชุมชน		ออกแบบที่พิทักษ์ชั่วคราว (Shelter) สำหรับสุนัขจรจัด			ขยายเครือข่าย + สร้างการตระหนักรู้
	ผลกระทบจากพฤติกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อสุนัขจรจัด เช่น การให้อาหาร การให้ที่กำบังแดดฝนของกลุ่มจิตอาสา รวมถึงทัศนคติเชิงลบของกลุ่มคนบางส่วนที่มีต่อสุนัขจรจัด		“จรจัดsssโมเดล”			
		ลักษณะพื้นที่ติดตั้ง	โครงสร้าง	วัสดุที่ใช้หลัก-รอง	จิตอาสา ผู้บริจาค หน่วยงาน	TARGETS ผู้คนในสังคมไทย
Out-come	สุนัขจรจัด / สุนัขชุมชนมีสวัสดิภาพที่ดีขึ้น				=	สังคมเป็นสุข
	ชุมชนเป็นระเบียบ	หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมแก้ปัญหาสุนัขจรจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น				

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน (ที่มา : Yodsapom Juntongjeen)

ในช่วงไม่กี่ปีให้หลังมานี้ แนวคิดหรือความต้องการความยั่งยืนกลายเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งของทุกพื้นที่ วิกฤตปัญหาทรัพยากรที่ลดลง การเพิ่มขึ้นของมลภาวะและสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ กลายเป็นความท้าทายใหม่ ๆ สำหรับการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย

โดยทั่วไปแล้ว แนวทางความยั่งยืนมีหลากหลาย คำจำกัดความ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมที่ไม่ยึดติดกับรูปแบบทางการ การออกแบบที่แม่นยำตามหลักการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นสากล รวมถึงแนวคิด “Small Architecture” ซึ่งสถาปัตยกรรมที่มีขนาดเล็ก นอกจากจะตอบโจทย์พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดแล้ว ในกระบวนการสร้างยังใช้วัสดุ และมีขยะหลงเหลือจากการก่อสร้างน้อยลง (Pifko, Trnovská, & Špaček, 2016) ช่วยลดการใช้ทรัพยากรและพลังงาน นับเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่พอเพียงสอดคล้องกับวิถีความยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) อันเป็นผลที่คาดหวังในการออกแบบครั้งนี้ โดยมีประเด็นเป้าหมายที่ครอบคลุม ดังนี้

ข้อ 11 ว่าด้วยเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (sustainable cities and communities) หนึ่งในปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคของการพัฒนาเมืองและชุมชนให้ยั่งยืน คือ การจัดระเบียบทางสังคม ปัญหาสุขนิจจรจัด ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย และสุขภาพของผู้คนในสังคมเมือง และชุมชน

(Komchadluek Online, 2021)

ข้อ 15 ว่าด้วยการปกป้อง พื้นฟู และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดิน และฟื้นฟูสภาพดินและหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

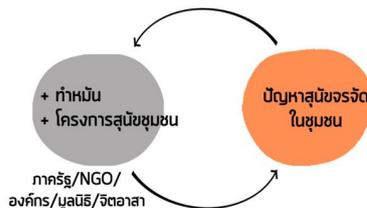
ข้อ 16 ว่าด้วยการสนับสนุนสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ กล่าวคือ ปัญหาสุขนิจ

ในขณะที่การรณรงค์ทางการสื่อสาร เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการส่งเสริมความรู้ สร้างหรือปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อนำไปสู่การสร้างแนวโน้มในการปฏิบัติตาม หรือทำให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังจากการรณรงค์การสื่อสาร ทั้งนี้การรณรงค์ทางการสื่อสารนั้นสามารถจัดทำได้หลากหลายจุดประสงค์ด้วยกัน สำหรับการศึกษาศึกษาและสร้างสรรค์นี้เป็นการมุ่งรณรงค์เพื่อการขยายผลเครือข่ายสร้างการตระหนักรู้ และผลประโยชน์ที่วนกลับคืนสู่สังคมในท้ายที่สุด

พัก ฟิง : สถาปัตยกรรมสร้างสุข

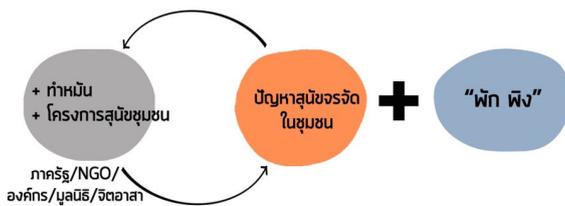
[สุข] ของสุขนิจจรจัด + ใจที่เป็น [สุข] ของจิตอาสา + [สุข] ลักษณะที่ดีของชุมชน = สังคมที่เป็น [สุข] ซึ่งมีแนวคิดการออกแบบ “พัก ฟิง” แสดงดังภาพที่ 5

ปัญหาที่พบ

≠ **สวัสดิภาพ**
- สุขนิจจรจัดไม่มีที่หลบแดด/ฝน
- ความขัดแย้งในชุมชน
- ทัศนียภาพของเมืองไม่เป็นระเบียบ

การใช้ “พัก ฟิง” เพื่อแก้ปัญหา

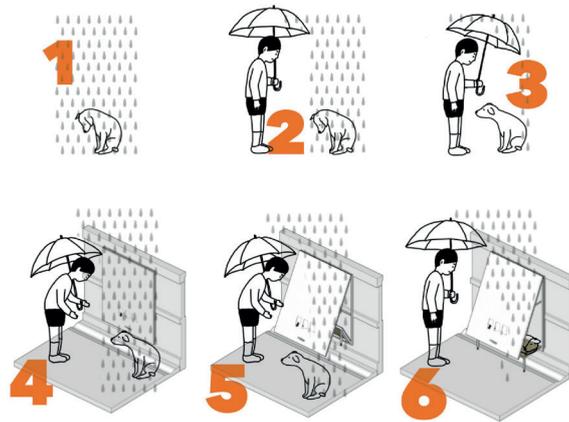
= **สวัสดิภาพ**
หมวดจรจัด - สุขนิจจรจัดมีสวัสดิภาพที่ดีขึ้น
คนในสังคม - สถาปัตยกรรมขนาดเล็กสร้าง
ความร่วมมือร่วมใจในสังคม กระตุ้นจิตสำนึก
ชุมชนเมือง - City Scape เป็นระเบียบ น่ามอง

ภาพที่ 5 แนวคิดการออกแบบ “พัก ฟิง” (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

กระบวนการออกแบบ “พัก ฟิง” คำนึงถึงเงื่อนไขข้อจำกัดของการนำไปติดตั้งในแหล่งชุมชนเป็นสำคัญ เนื่องจากพื้นที่ในชุมชนเมืองเป็นพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ที่ “พัก ฟิง” จึงควรมีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อคนในชุมชนหรือกระทบต่อโครงสร้างบ้านเรือนเดิม ควบคู่กับการเลือกใช้วัสดุราคาไม่แพงหรือหาได้ในแหล่งชุมชน เช่น เหล็กกล่อง และไว้นิลที่ได้รับความนิยม

แนวคิดโครงสร้างของ “พัก ฟิง” คือ การสร้างพื้นที่ขนาดเล็กสำหรับกำบังแดดฝนให้กับสุนัขจรจัดในแหล่งชุมชนที่มีจิตอาสาที่พร้อมให้ความช่วยเหลือสุนัขจรจัดเป็นทุน โดยต้นแบบดังกล่าวสามารถเพิ่มประโยชน์ใช้สอยในการพับเก็บได้ เพื่อประหยัดพื้นที่ และไม่กระทบต่อการสัญจรไปมา

ของผู้คนในชุมชน โดยในระยะแรกเริ่มเป็นการยึดติด “พัก ฟิง” เข้ากับกำแพงรอบนอกบ้านเรือนของจิตอาสาผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ การเลือกใช้วัสดุสามารถลดการสร้างมลพิษสอดคล้องกับหลัก 3Rs โดยวัสดุหลักที่ใช้เป็นโครงสร้างคือ เหล็กกล่อง ขนาด $\frac{3}{4} \times \frac{3}{4}$ นิ้ว เนื่องจากเป็นวัสดุที่สามารถหาได้ง่าย ราคาถูก มีความแข็งแรงทนทาน อีกทั้งยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (reuse recycle) ควบคู่กับการนำผ้าใบไว้นิลใช้แล้วจากป้ายโฆษณาหรือป้ายหาเสียง มาใช้เป็นวัสดุปิดผิว (reuse) ซึ่งการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ เป็นการลดปริมาณการผลิต และช่วยในการประหยัดทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตวัสดุนั้น ๆ อีกด้วย (reduce) แสดงการออกแบบดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การออกแบบ “พัก ฟิง” (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

การทดลองติดตั้ง “พัก ฟิง” โดยดำเนินการติดตั้งจริงในพื้นที่ศึกษาตามภาพที่ 7 จากการประเมินด้านการใช้งาน

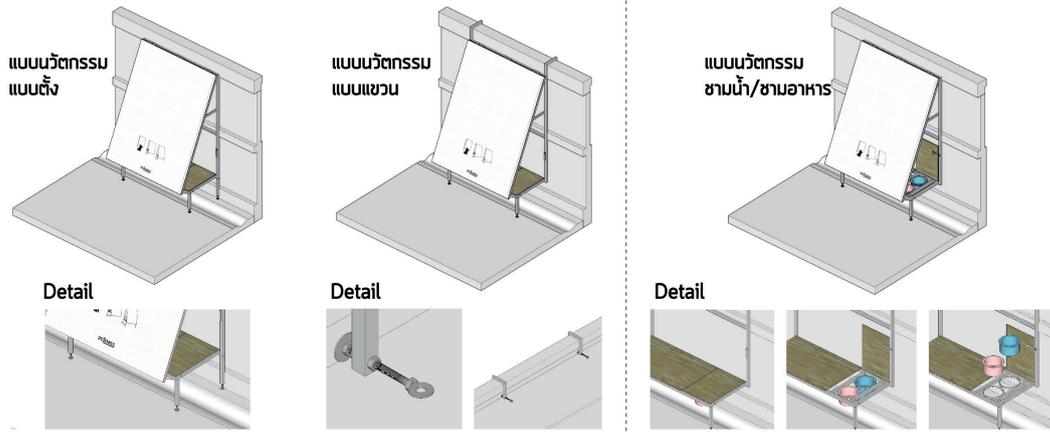
พบว่า สามารถเป็นพื้นที่หลบแดดฝนสำหรับสุนัขจรจัด และสร้างทัศนียภาพความเป็นระเบียบให้กับชุมชนได้ตามเป้าหมาย

ภาพที่ 7 การทดลองใช้ “พัก ฟิง” โดยนำไปติดตั้งในพื้นที่ศึกษา (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

ภายหลังจากทดลองติดตั้งและใช้งานจริงแล้ว ได้มีการพัฒนา “พัก ฟิง” ให้มีความเหมาะสมต่อลักษณะพื้นที่ติดตั้ง โดยเพิ่มรูปแบบตั้งและแขวน รวมทั้งเพิ่มฟังก์ชันการให้น้ำ

และอาหารภายใน เพื่อตอบโจทย์การใช้งานอย่างถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การปรับปรุงพัฒนานวัตกรรม “พัก ฟิง” (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

การติดตั้ง “พัก ฟิง” ในพื้นที่ศึกษา โครงการศูนย์ชุมชนเมืองทองธานี : การแก้ปัญหาสุนัขจรจัดในบริบทชุมชนเมือง

กระบวนการระยะที่ 2 คือ การนำพักฟิงไปติดตั้งยังพื้นที่ศึกษา ซึ่งเลือก 1 พื้นที่จากพื้นที่ศึกษา 2 พื้นที่ โดยเลือก

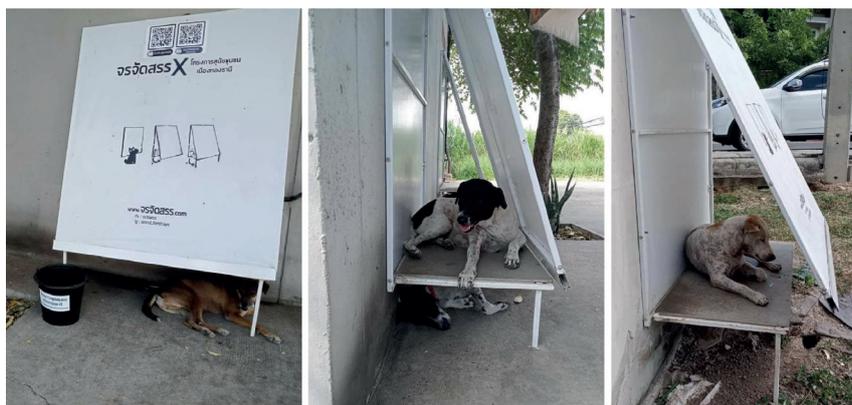
จากพื้นที่ที่มีความพร้อมสำหรับการติดตั้ง “พัก ฟิง” และมีการทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่เรื่องแนวทางการจัดการเมื่อมีการติดตั้ง “พัก ฟิง” ซึ่งพื้นที่ โครงการศูนย์ชุมชนเมืองทองธานี มีความพร้อม และสามารถดำเนินการติดตั้งได้ทันที ซึ่งรูปแบบการติดตั้งเป็นดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การทดลองใช้ “พัก ฟิง” ในพื้นที่ศึกษาโครงการศูนย์ชุมชนเมืองทองธานี (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

ผลการติดตั้งพบว่า “พัก ฟิง” สถาปัตยกรรมขนาดเล็กกับพื้นที่โครงการศูนย์ชุมชนเมืองทองธานี สามารถบังแดดบังฝน และเป็นจุดให้อาหารให้กับสุนัขจรจัดในพื้นที่ได้จริง ดังภาพที่ 10 ทำให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบขึ้น เกิดภาพลักษณ์

ที่ดี ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีขึ้นต่อสุนัขจรจัดและจิตอาสา ภูมิทัศน์ความเป็นระเบียบในสังคม นำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขระหว่างสุนัขจรจัด ผู้คน จิตอาสาในชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 10 การเข้าใช้งานของสุนัขจรจัดในพื้นที่ หลังติดตั้ง “พัก ฟิง” (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

ทั้งนี้ แผนงานสำหรับการขยายผล “พัก ฟิง” ให้กระจายสู่ชุมชนอย่างแพร่หลาย เพื่อบรรลุแบบแผนการทำให้สถาปัตยกรรมขนาดเล็กนี้เปรียบเสมือนจุดหมายตาเพื่อปองชี้ถึงพื้นที่ ๆ สุนัขจรจัดได้รับการดูแล และเป็นการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหา รวมถึงกระตุ้นการตระหนักรู้ถึงปัญหาสุนัขจรจัดร่วมกัน มีเป้าหมายคือ กระจายไปยังพื้นที่ที่มีโครงการสุนัขชุมชนรองรับ เพื่อตัดข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ติดตั้งที่อาจบุกรุกพื้นที่สาธารณะ นอกจากนี้ยังมีแผนที่จะนำเสนอแผนกับกลุ่มบริษัท ห้างร้าน หรือหน่วยงานที่ต้องการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility:

CSR) โดยจัดสรรงบประมาณในการร่วมแก้ปัญหาสุนัขจรจัดในชุมชนเมือง และการประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook group จรจัดสรร และภาคีเครือข่าย อาทิ มูลนิธิเดอะวอยซ์ (เสียงจากเรา) มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย (Soi Dog Foundation) สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก (World Animals Protection Thailand) มูลนิธิเดอะโฮปไทยแลนด์ (The Hope Thailand) กลุ่ม SOS ANIMALS Thailand นักสงเคราะห์สัตว์ จิตอาสา รวมถึงกรมปศุสัตว์ ซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐ ฯลฯ มีการนำเสนอโครงการดังภาพที่ 11

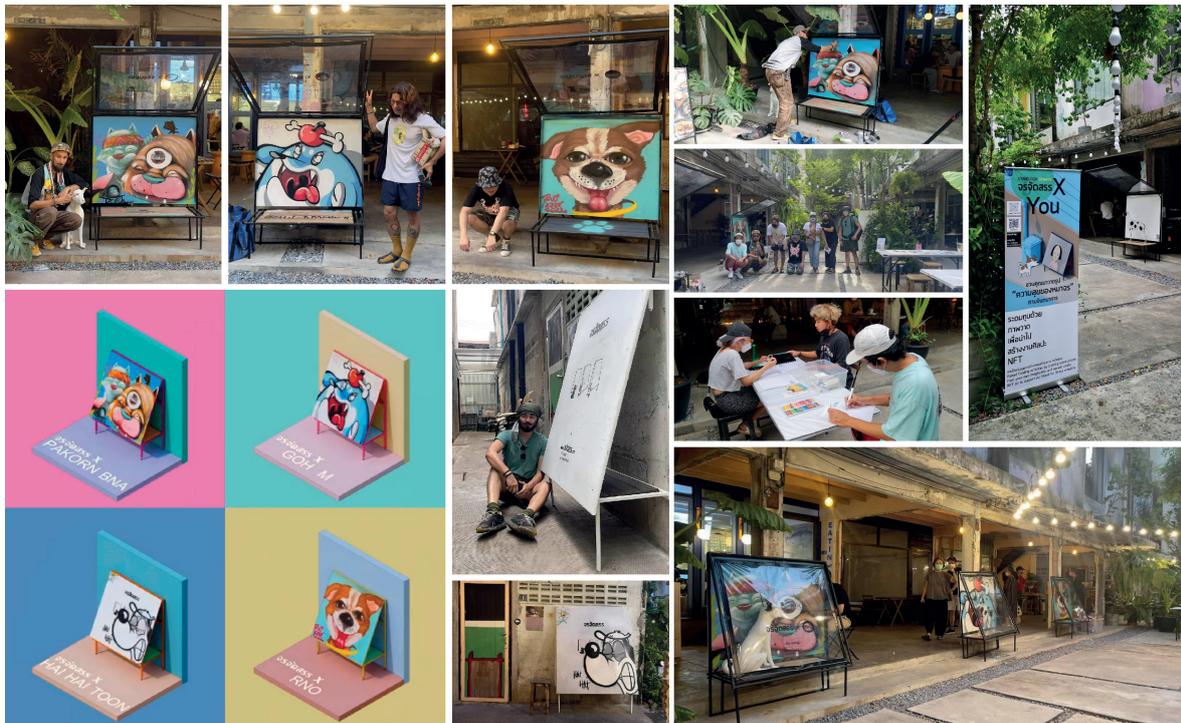
ภาพที่ 11 การนำเสนอโครงการกับภาคีเครือข่ายเพื่อการขยายผล (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

นอกจากนี้ยังร่วมมือกับเครือข่ายประชาสัมพันธ์ “พัก ฟิง” ด้วยกิจกรรมขยายการรับรู้ในวงกว้างเพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงปัญหาสุนัขจรจัด โดยกิจกรรมดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กร มูลนิธิ และศิลปินชื่อดัง อาทิ คุณกิตติพงษ์ คำศาสตร์ หรือโก๋เอ็ม บุตดาเบลส (ศิลปิน) คุณเต๋อ ชีระยุทธ

พีชเพ็ญ (ศิลปินนักร้องแบบกราฟิก) คุณแก้ว ชลลดา เมฆราตรี (นักแสดง) เพื่อสร้างแรงกระเพื่อมในการกระตุ้นให้สังคมหันกลับมาตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาสุนัขจรจัดอย่างจริงจัง โดยมีการจัดกิจกรรมดังภาพที่ 12 และภาพที่ 13

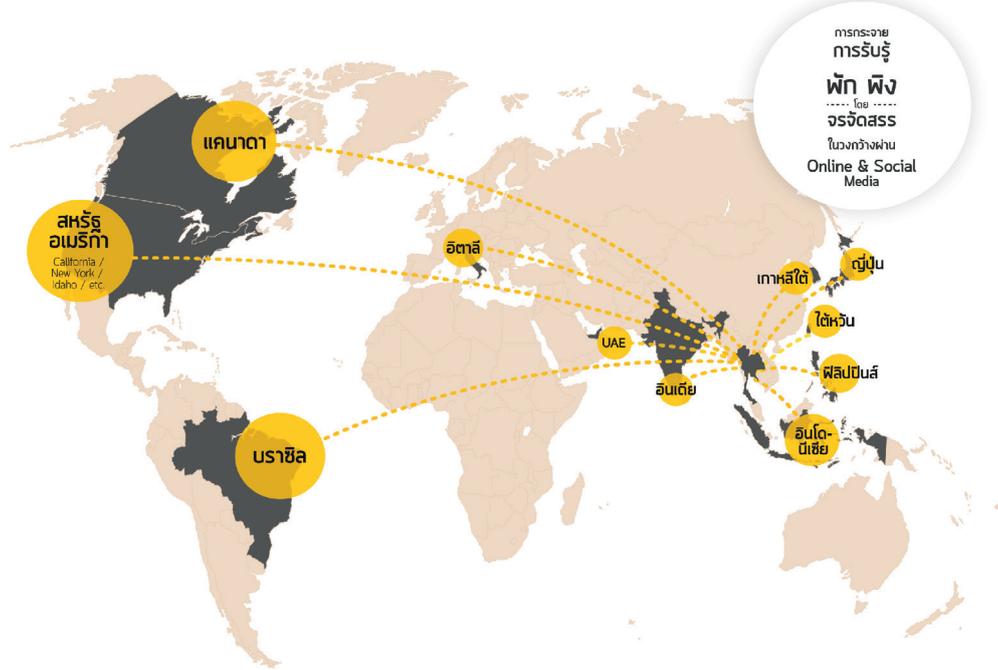
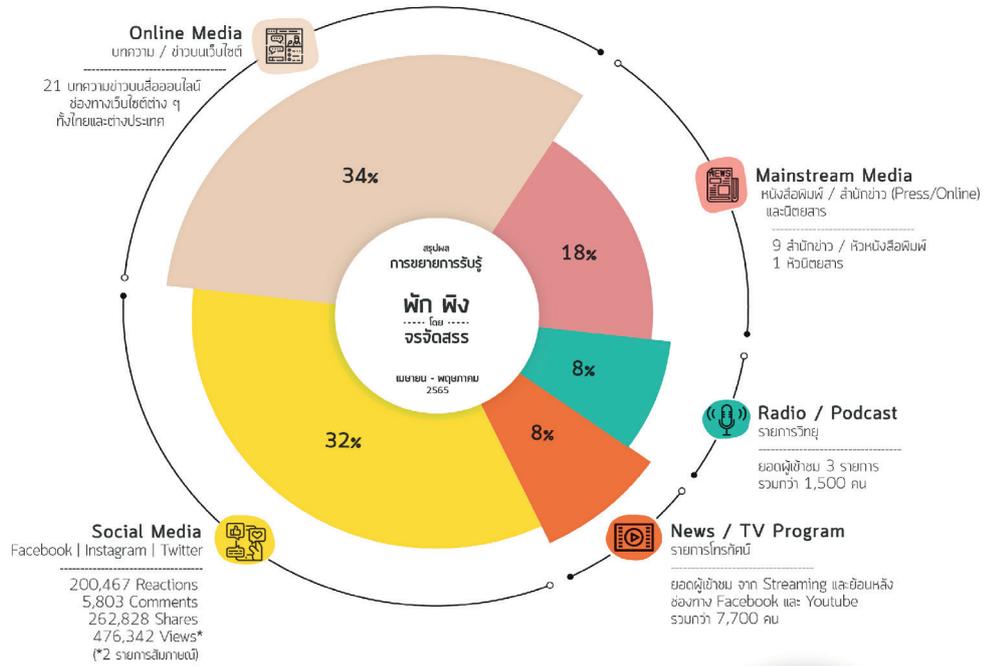
ภาพที่ 12 การจัดกิจกรรม “สายปุ้น + สายเปี้ย” ประชาสัมพันธ์ “พัก ฟิง” ในระยะแรก ร่วมกับมูลนิธิเดอะวอยซ์ (เสียงจากเรา) (ซ้าย) กิจกรรม Street Art For Street Dogs (ขวา) (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

ภาพที่ 13 การจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจและการตระหนักรู้ถึงปัญหาสุนัขจรจัด (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

การจัดกิจกรรมดังกล่าว นอกจากจะเป็นการยกระดับสวัสดิภาพของสุนัขจรจัดแล้ว กิจกรรมนี้ยังเพิ่มคุณค่าของ “พัก ฟิง” ในทัศนะของสุนทรียศาสตร์ทางศิลปะให้กับคนในพื้นที่ ซึ่ง “พัก ฟิง” ไม่ใช่แค่ตบโฉบที่หลบแดดฝน แต่ยังเป็น Art space ที่สามารถต่อยอดสู่งานศิลปะ โนมิน่าวจใจ และขยายการรับรู้ต่อปัญหาสุนัขจรจัดสู่กลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น

และร่วมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ผู้คนมีส่วนร่วมต่อการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด เพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดในสังคมสืบไป โดยผลสำเร็จของการทดลองนี้ ประเมินได้จากการจัดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางโซเชียลมีเดีย ได้รับการตอบรับและความสนใจจากบุคคลทั่วไป รวมถึงสื่อมวลชน ดังมีผลปรากฏตามภาพที่ 14

ภาพที่ 14 ผลตอบรับจากสื่อ ในการเผยแพร่ “พัก ฟัง” ทั้งไทยและต่างประเทศ (ที่มา : Yodsaporn Juntongjeen)

บทสรุป

“พัก ฟัง” สถาปัตยกรรมขนาดเล็กที่ดำเนินการเพื่อยกระดับสวัสดิภาพให้กับชุมชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในบริบทชุมชนเมือง ซึ่งมีข้อจำกัดและเงื่อนไขในการดำเนินงานเรื่องการชอนทับกับพื้นที่ของคนและพื้นที่สาธารณะ เป็นที่มาของการร่วมมือกับโครงการชุมชน บูรณาการการทำงาน

กับจิตอาสาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัดเจนและเป็นระบบระเบียบ สะท้อนประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาสุขภาพจัดอันเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ การสื่อสารปัญหาหรือการสร้างแรงกระเพื่อมในสังคมถึงปัญหาสุขภาพจัดใหม่มหานคร ยังเป็นอีกหนึ่งผลสำเร็จของการทดลองการออกแบบ โดยมีกระแส

ตอบรับจากสังคม และสื่อที่ให้ความสนใจเป็นตัวชี้วัด เกิดการตื่นตัวทางสังคมต่อประเด็นการแก้ปัญหาสุนัขจรจัดในวงกว้างมากขึ้น

เมื่อผู้คนเริ่มมีความเข้าใจในปัญหาสุนัขจรจัดและร่วมแก้ไขอย่างเป็นระบบ จะเป็นการเพิ่มแนวโน้มความสำเร็จต่อการลดจำนวนและปัญหาสุนัขจรจัดในมหานครอย่างเห็นผลชัดเจน

ด้วยผลตอบรับอันเป็นกระแสเล็ก ๆ นานาซึ่งข้อค้นพบอีกประการว่า การมีอยู่ของ “พิก ฟิง” ในแหล่งชุมชนนอกจากผลประโยชน์โดยตรงที่ให้กับสุนัขจรจัดแล้ว ยังสร้างความเป็นระบบระเบียบในแหล่งชุมชน จิตอาสาสามารถให้อาหารสุนัขจรจัดตามจุดที่กำหนดได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยและความสะอาดในพื้นที่ ลดความขัดแย้งกับคนในชุมชน และสามารถต่อยอดเป้าหมายการพัฒนา “พิก ฟิง” ให้เป็นประโยชน์ในขอบข่ายที่กว้างกว่าเดิมได้

References

Department of Disease Control. (2019). **Guidelines for Disease Prevention and Control Operations for The Area : The Fiscal Year 2019** (แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ 2562). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from [https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//แนวทาง%2062%20%20\(เล่มชมพู\)%20final.pdf](https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//แนวทาง%2062%20%20(เล่มชมพู)%20final.pdf)

Kanchanaphusit, Suwannee. (2020). **The Director-General of The DLD Gave an Interview to TV Thai PBS about A Community Dog Project for Sustainable Solutions to Stray Dog Problem** (อธิบดีกรมปศุสัตว์ให้สัมภาษณ์ TV Thai PBS โครงการสุนัขชุมชนเพื่อการแก้ปัญหาสุนัขจรจัดอย่างยั่งยืน). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from <https://dld.go.th/th/index.php/en/newsflash/banner-news/37-news/leader-news-2560/22282-head-25630710-3#:~:text=แนวทางแก้ปัญหาสุนัขจรจัด,ให้การเลี้ยงดูสุนัขจรจัด>

Kapook Team. (2017). **Merit or Sin?: Feeding Stray Dogs in The Community, Barking and Howling have Caused A Nuisance to People** (ได้บุญหรือ

บาป? ให้อาหารหมาจรในชุมชน...เห่าหอนทั้งคืน-คนเดือดร้อนเป็นปี). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from <https://hilight.kapook.com/view/164570>

Komchadluek Online. (2019). **Stray Dogs and Cats will Reach 5 million in 20 years** (สุนัข-แมวจรจัด ฟุ้ง 5 ล้านตัวอีก 20 ปี). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from https://www.komchadluek.net/news/regional/359978?utm_source=headtopics&utm_medium=news&utm_campaign=2019-01-23

Komchadluek Online. (2021). **Mahidol University Recommends Preventing Stray Dog Problems: Don't Abandon your pet** (ม.มหิดล แนะนำป้องกันปัญหา “สุนัขจรจัด” ต้องไม่ทอดทิ้งสุนัขเลี้ยง). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from <https://www.komchadluek.net/news/>

Office of the National Economic and Social Development Council. (2020). **About SDGs** (เกี่ยวกับ SDGs). [Online]. Retrieved February 27, 2022 from <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>

Pifko, H., Trnovská, V., & Špaček, R. (2016). Teaching sustainable architecture - *small* as a paradigm. **Global Journal of Engineering Education**, 18(3): 148-153.

Sanook Team. (2019). **Netizens were Arguing about Post A Notice that Prohibited Feeding to Stray Dogs at Nang Rong Waterfall** (ชาวเน็ตถกเถียงเสียงแตก อุทยานน้ำตกนางรอง ตีประกาศห้ามให้อาหารหมา). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from <https://www.sanook.com/news/7791074/>

Spring News. (2018). **“Set Zero”, Decimate Stray Dogs in The Temple, didn't even puppy** (ฆ่าหมดวัด! “Set Zero” ไม่เว้นแม้แต่ลูกหมา). [Online]. Retrieved February 27, 2022 from <https://www.springnews.co.th/news/217039>

World Animal Protection Thailand. (2020). **Life's better with dogs: 1 Person = 1 Vaccine** (Life's better with dogs 1 รายชื่อ = 1 วัคซีน). [Online]. Retrieved January 5, 2022 from <https://www.worldanimalprotection.or.th/BetterWithDogs>